

тури, воно передбачає добру обізнаність зі світової історії. Тільки тоді нам вдасться досягнути на яку висоту духу піднесли ці поети, яко юмірою вдалося їм зобразити національне українське життя, український ідеал і українську мрію через призму загальнолюдського досвіду, тисячолітньої традиції людської цивілізації.

Л. В. ПАНЧУК

м. Кривий Ріг

ВИХОВАННЯ ЦІЛІСНОЇ НАТУРИ ТА СИЛЬНОЇ ОСОБИСТОСТІ НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ «ВЕЖА»

О. ОЛЬЖИЧА

Сьогоднішній день потроху розбиває мури парадоксу, коли й досі лишалися нам незваними й невивченими долі, тернисті й гіркі, українських «ізгоїв». В більшій чи меншій мірі це стосується і таких митців, представників «працької школи», як Є. Маланюк, Ю. Дараган, Л. Мосендз, Ю. Клен, О. Лятуринська, О. Стефанович, О. Теліга, Ю. Липа. Доля судилася жити й творити далеко від України, але «батьківщина» не забула, починаючи 30-ми роками, затаврувати їх усіх, як «ворогів народу», «націоналістів», часто навіть «фашистів». Прикро, але саме так, хоча окремі з них стали жертвою гестапо (О. Ольжич, О. Теліга, закарпатський поет І. Ірлявський).

Принагідно звернімося до статті Л. Костенко «Геній в умовах заблокованої культури», яка наголошує, що Франція, Італія, Іспанія та інші країни Західної Європи мають чимало поетів, починаючи монархістами й закінчуючи комуністами й фашистами. Але ні одній державі не спало на думку вилучати їх з літературного процесу на підставі політичних міркувань. Весь цивілізований світ за вирішальний критерій в оцінюванні творів мав їх мистецьку вартість, а все інше не відігравало ролі. На превеликий жаль, зовсім інакше склалась ситуація останніх 70-ти років у Радянській Україні.

Літературний критик, дослідник творчості письменників-емігрантів Микола Неврлий не раз наголошував, що такі величини, як Маланюк, Мосендз, Клен і Ольжич, повернуть-ся колись на свою батьківщину.

«Між 8-им і 10-им червня 1944 р. Ольжича не стало. 22 липня помер його батько. 31 липня народився його син»¹. 50 довгих років ішов до нас Олег Ольжич.

У спогадах Ю. Бойко знаходимо: «Він, як поет, надзвичайно пружний, як украї налягнена тятива. Він бачить неминучість трагічного, він не боїться кінцевітнього у вселюдському універсумі, але за ним він бачить, за обривом у прірву, у далечині світлосяйний початок, і в золотій короні цього світу — Україну. Отже, його романтика, насичена трагічно-оптимістичною історіософією, не досить звичайна для української поезії»².

І ось такий Олег Ольжич, світоуявленню якого була близька філософія землі, як основи буття і автентичність людських родів минулого, для якого природа й людина гармонійно вкладалися в систему його космосу; таким прийшов у школу, яка бачила український народ, як пасивну масу селяків, як угодовство старшого покоління, як традиційних тухтіїв Солопіїв» (за висловом М. Неврлого).

Особливо це стосується її збірки Ольжича «Вежі», яка була написана по гарячих слідах подій в тогочасній Галичині (1940). Метафоричність назви підносить до висотних «веж» духовності, яка народжує нестримне рішення і дію, спонукає і кличе до не

Л. Г. БОНДАРЕНКО,

Кривий Ріг

ПРО СЕМАНТИКУ ЛЕКСИЧНОГО ПОВТОРУ В ПОЕТИЧНОМУ МОВЛЕННІ О. ОЛЬЖИЧА

Проблема лексичного повтору в мовознавчій літературі не нова. В ряді праць вона розглядається в різних аспектах. Зокрема з погляду функціональних особливостей (Акімова, 125; Коваль, 301); формально-граматичного вираження та синтаксичної функції (Дудик, 113; Мойсієнко, 57) тощо. Але всебічного висвітлення це мовне явище ще не знайшло. Як показують спостереження, чимало цікавих моментів залишається поза увагою дослідників.

Повтор, або редуплікація, визначається вченими-мовознавцями по-різному. Зокрема як фонеморфологічне явище, основою якого є повторення початкового складу (частковий повтор), кореня (повний), цілого слова (граничний) тощо. Як бачимо, визначення лексичного повтору ґрунтується на його